

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

FACULTY OF HUMANITIES

MAJOR/MINOR IN ECONOMICS UNDER GRADUATE

SECOND YEAR PROGRAMME

SEMESTER : IV

अ. क्र.	पेपर क्र.	पेपर चे नाव	पेपर कोड
०१	MAJOR	सूक्ष्म अर्थशास्त्र – II (Micro Economics-II)	HECOCT1251
०२	MAJOR	कृषि अर्थशास्त्र – II (Agricultural Economics-II)	HECOCT1252
०३	MINOR	स्पर्धा परीक्षेसाठी बँकिंग (Banking for Competitive Exam)	HECOMT1251
०४	VSEC	उद्योजकता विकास (Rural Entrepreneurship)	HECOVC1251
०५	GE	शेअर मार्केट चे अर्थशास्त्र (Economics for Share Market)	HECOGE1251

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

बी. ए. द्वितीय वर्ष अभ्यासक्रम (NEP : 2020 नुसार)

विषय - अर्थशास्त्र

सेमेस्टर - IV

पेपर कोड - HECOCT1251

पेपरचे नाव : सुक्ष्म अर्थशास्त्र-II (Micro Economics-II) (Major)

घटक क्र. १) उत्पादन

- १.१. उत्पादन फलन: संकल्पना
- १.२. उत्पादन फलन : वैशिष्ट्ये
- १.३. बदलत्या प्रमाणाचा नियम
- १.४. परिमाण प्रत्यय नियम

घटक क्र. २) खर्च आणि प्राप्ती

- २.१. खर्च : मौद्रिक खर्च, वास्तविक खर्च आणि वैकल्पिक खर्च
- २.२. अल्पकालीन आणि दीर्घकालीन खर्च वक्र
- २.३. प्राप्ती : संकल्पना आणि प्रकार
- २.४. पूर्ण स्पर्धा बाजारपेठ, मत्केदारी बाजारपेठ आणि अपूर्ण स्पर्धा बाजारपेठेतील खर्च वक्र

घटक क्र. ३) बाजार संरचना

- ३.१. बाजारपेठ : अर्थ आणि प्रकार
- ३.२. पूर्ण स्पर्धा बाजारपेठ : अर्थ, वैशिष्ट्ये, उद्योगसंस्थेचे अल्प आणि दीर्घकालीन संतुलन
- ३.३. मत्केदारी बाजारपेठ : अर्थ, वैशिष्ट्ये, उद्योग संस्थेचे अल्पकालीन संतुलन
- ३.४. अपूर्ण स्पर्धा बाजारपेठ : अर्थ, वैशिष्ट्ये, समूह संतुलन

घटक क्र. ४) वितरण

- ४.१. खंड: खंडाचा आधुनिक सिद्धांत
- ४.२. मजुरी/वेतन: वेतनाचा आधुनिक सिद्धांत
- ४.३. व्याज: केन्स चा रोखता पसंती सिद्धांत
- ४.४. नफा: नफ्याचा नवप्रवर्तन सिद्धांत

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

बी. ए. द्वितीय वर्ष अभ्यासक्रम (NEP : 2020 नुसार)

विषय - अर्थशास्त्र

सेमेस्टर - IV

पेपर कोड - HECOCT1252

पेपरचे नाव : कृषि अर्थशास्त्र -II (Agricultural Economics) - II (Major)

घटक क्र. १) भारतीय कृषि मधील समस्या

- १.१. कृषि संकटाची कारणे
- १.२. शेतकरी आत्महत्या : कारणे आणि उपाय
- १.३. कृषि वृद्धीवर/वाढीवर सार्वजनिक खर्चाचा परिणाम
- १.४. भारतीय कृषि मधील कामगार समस्येची कारणे

घटक क्र. २) शेतीचे विविधिकरण

- २.१. शेतीचे विविधिकरण : अर्थ आणि महत्व
- २.२. पुष्प शेती : अर्थ आणि महत्व
- २.३. फलोत्पादन/ बागकाम : अर्थ आणि महत्व
- २.४. मत्स्यव्यवसाय : अर्थ आणि महत्व

घटक क्र. ३) भारतीय कृषि वाढीतील अलीकडील प्रवृत्ती

- ३.१. शाश्वत शेती: अर्थ आणि महत्व
- ३.२. सेंद्रिय शेती: अर्थ आणि महत्व
- ३.३. करार शेती: अर्थ आणि महत्व
- ३.४. कृषी वनीकरण: अर्थ आणि महत्व

घटक क्र. ४) जागतिकीकरण आणि कृषी धोरण

- ४.१. आंतरराष्ट्रीय व्यापारात कृषी उत्पादनांचे महत्व
- ४.२. जागतिक व्यापार संघटना आणि भारतीय शेती - फायदे आणि तोटे
- ४.३. राष्ट्रीय कृषी धोरण
- ४.४. कृषी करार (एओए): विकसनशील देशांसाठी मिळालेला धडा.

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

बी. ए. द्वितीय वर्ष अभ्यासक्रम (NEP : 2020 नुसार)

विषय - अर्थशास्त्र

सेमेस्टर - IV

पेपर कोड - HECOMT1251

पेपरचे नाव : स्पर्धा परीक्षेचे बँकिंग

(Banking for Competitive Exam) (Minor)

घटक क्र. १) बँकिंगचा परिचय/ओळख

- १.१. बँकेची व्याख्या आणि कार्ये
- १.२. भारतातील बँकिंगचा इतिहास आणि विकास
- १.३. बँकांचे प्रकार: व्यावसायिक बँका, सहकारी बँका
- १.४. आर्थिक विकासात बँकांची भूमिका

घटक क्र. २) भारतीय रिझर्व्ह बँक आणि मौद्रिक धोरण

- २.१. भारतीय रिझर्व्ह बँक: इतिहास आणि कार्ये
- २.२. मौद्रिक धोरण: मौद्रिक धोरणाची उद्दिष्ट्ये आणि साधने
- २.३. आरबीआयद्वारे महागाई आणि चलनघट नियंत्रित करण्यासाठी उपाययोजना
- २.४. आर्थिक समावेशन आणि आरबीआयचे उपक्रम (PMJDY, BHIM, UPI, etc.)

घटक क्र. ३) बँकिंग कार्ये आणि सेवा

- ३.१. बँक खात्यांचे प्रकार: बचत खाते, चालू खाते, आवर्ती ठेव खाते, मुदत ठेव खाते
- ३.२. बँकांद्वारे पतनिर्मिती
- ३.३. बँकेद्वारे दिल्या जाणाऱ्या कर्जाचे आणि आगाऊ रकमांचे प्रकार
- ३.४. मुख्य बँकिंग सेवा: एटीएम, इंटरनेट बँकिंग, मोबाइल बँकिंग, एनईएफटी, आरटीजीएस, आयएमपीएस

घटक क्र. ४) स्पर्धा परीक्षांसाठी बँकिंग जागरूकता

- ४.१. भाबँकिंगशी संबंधित प्रमुख सरकारी योजनांची माहिती (पीएमजेडीवाय, मुद्रा, अटल पेन्शन योजना, इत्यादी)
- ४.२. प्रमुख वित्तीय संस्था आणि नियामक संस्था : नाबार्ड आणि सिडबीची स्थापना आणि उद्दिष्ट्ये
- ४.३. बँकिंगमधील सध्याचे ट्रेंड आणि सुधारणा (डिजिटल बँकिंग, फिनटेक, ग्रीन बँकिंग)
- ४.४. प्रमुख आंतरराष्ट्रीय वित्तीय संस्था: आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी (IMF) आणि जागतिक बँकेची उद्दिष्ट्ये आणि कार्ये

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

बी. ए. द्वितीय वर्ष अभ्यासक्रम (NEP : 2020 नुसार)

विषय - अर्थशास्त्र

सेमेस्टर - IV

पेपर कोड - HECOG1251

पेपरचे नाव : शेअर बाजाराचे अर्थशास्त्र

(Economics of Share Market)

(Generic Elective - GE)

घटक क्र. १) शेअर बाजाराची ओळख

- १.१. शेअर बाजाराचा अर्थ आणि इतिहास
- १.२. शेअर बाजाराचे प्रकार: प्राथमिक बाजार आणि दुय्यम बाजार
- १.३. शेअर बाजारात व्यवहार केली जाणारी आर्थिक साधने: शेअर्स, म्युच्युअल फंड, रोखे आणि डेरिव्हेटिव्हज

घटक क्र. २) शेअर बाजारातील गुंतवणुकीची संकल्पना

- २.१. बचत आणि गुंतवणुकीचा अर्थ, गुंतवणुकीची गरज
- २.२. भौतिक मालमत्ता आणि आर्थिक मालमत्तांमध्ये गुंतवणूक.
- २.३. जोखीम आणि परताव्याची संकल्पना

घटक क्र. ३) शेअर बाजाराशी संबंधित मूलभूत संकल्पना

- ३.१. गुंतवणूकदारांचे प्रकार: सट्टेबाज, हेजर, आर्बिट्रिजर
- ३.२. मूलभूत संकल्पना: डिमॅट, पोर्टफोलिओ, आयपीओ, शेअर निर्देशांक, तेजीचा बाजार आणि मंदीचा बाजार, शेअर बाजारातील दलाल
- ३.३. सेबी (भारतीय प्रतिभूती आणि विनिमय मंडळ) कार्यपद्धती

घटक क्र. ४) भारतातील स्टॉक एक्सचेंज

- ४.१. स्टॉक एक्सचेंजची व्याख्या आणि इतिहास
- ४.२. भारतातील शेअर बाजार: बीएसई (बॉम्बे स्टॉक एक्सचेंज) आणि एनएसई (नॅशनल स्टॉक एक्सचेंज) रचना आणि कार्ये
- ४.३. स्टॉक इंडेक्स / सुरक्षा बाजार निर्देशांक: सेन्सेक्स, निफ्टी आणि क्षेत्रीय निर्देशांक

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

बी. ए. द्वितीय वर्ष अभ्यासक्रम (NEP : 2020 नुसार)

विषय - अर्थशास्त्र

सेमेस्टर - IV

पेपर कोड - HECOOVC1251

पेपरचे नाव : ग्रामीण उद्योजकात

(Rural Entrepreneurship)

(Skill Enhancement Course - SEC)

घटक क्र. १) ग्रामीण उद्योजकतेचा परिचय

- १.१. ग्रामीण उद्योजकता: संकल्पना आणि व्याप्ती
- १.२. ग्रामीण उद्योजकतेचे महत्त्व
- १.३. ग्रामीण उद्योजकतेच्या समस्या

घटक क्र. २) ग्रामीण उद्योजकतेच्या संधी

- २.१. कृषी क्षेत्रात नवीन संधी
- २.२. सेंद्रिय शेती उत्पादन
- २.३. ग्रामीण बिगरशेती क्षेत्रात नवीन उद्योजकतेच्या संधी: कुक्कुटपालन आणि रेशीम उत्पादन

घटक क्र. ३) ग्रामीण उद्योजकतेसाठी सरकारी योजना आणि आर्थिक सहाय्य

- ३.१. ग्रामीण उद्योजकांसाठी सरकारी योजना: MUDRA योजना, दीनदयाल उपाध्याय ग्रामीण कौशल्या योजना
- ३.२. मेक इन इंडिया
- ३.३. ग्रामीण उद्योजकतेला प्रोत्साहन देण्यासाठी आणि पाठिंबा देण्यासाठी नाबार्डची भूमिका

घटक क्र. ४) व्यावहारिक घटक आणि क्षेत्र कार्य

- ४.१. ग्रामीण उद्योजक युनिटला भेटद्या किंवा यशस्वी ग्रामीण उद्योजकांशी संवाद साधा
- ४.२. ग्रामीण उद्योजकांच्या केस स्टडीचे विश्लेषण करा
- ४.३. व्यवसाय योजना पूर्व-निर्मिती कार्यशाळा